

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

22 februarie 2018*

„Trimitere preliminară – Mediu – Sistemul de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii Europene – Directiva 2003/87/CE – Articolul 10a – Decizia 2011/278/UE – Norme tranzitorii privind alocarea armonizată și cu titlu gratuit a cotelor de emisie – Perioada 2013-2020 – Cerere de alocare – Date eronate – Corecție – Termen de decădere”

În cauza C-572/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Verwaltungsgericht Berlin (Tribunalul Administrativ din Berlin, Germania), prin decizia din 3 noiembrie 2016, primită de Curte la 14 noiembrie 2016, în procedura

INEOS Köln GmbH

împotriva

Bundesrepublik Deutschland,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, și domnii C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev și E. Regan (raportor), judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: doamna R. Șereș, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 14 septembrie 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru INEOS Köln GmbH, de S. Altenschmidt și de A. Sitzer, Rechtsanwälte;
- pentru Umweltbundesamt, de I. Budde, în calitate de agent;
- pentru guvernul german, de T. Henze, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de A. C. Becker și de C. Zadra, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 23 noiembrie 2017,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 10a din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (JO 2003, L 275, p. 32, Ediție specială, 15/vol. 10, p. 78), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 (JO 2009, L 140, p. 63) (denumită în continuare „Directiva 2003/87”), precum și a Deciziei 2011/278/UE a Comisiei din 27 aprilie 2011 de stabilire, pentru întreaga Uniune, a normelor tranzitorii privind alocarea armonizată și cu titlu gratuit a cotelor de emisii în temeiul articolului 10a din Directiva 2003/87 (JO 2011, L 130, p. 1).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între INEOS Köln GmbH (denumită în continuare „INEOS”), pe de o parte, și Bundesrepublik Deutschland (Republica Federală Germania), reprezentată de Umweltbundesamt (Oficiul Federal pentru Mediu, Germania), pe de altă parte, în legătură cu refuzul opus solicitării acestei societăți de a corecta o cerere de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră (denumite în continuare „cotele de emisie”) pentru cea de a treia perioadă de comercializare 2013-2020.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2003/87

- 3 Articolul 1 din Directiva 2003/87, intitulat „Obiectul”, prevede:
„Prezenta directivă instituie un sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră (denumit în continuare «sistemul comunitar») pentru a promova reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră într-un mod rentabil și eficient din punct de vedere economic.
[...]"
- 4 Sub titlul „Norme comunitare tranzitorii privind alocarea de cote cu titlu gratuit”, articolul 10a din această directivă prevede:
„(1) Până la 31 decembrie 2010, Comisia adoptă dispoziții integral armonizate de punere în aplicare pentru o alocare armonizată a cotelor [...]
[...]
(2) Pentru definirea principiilor de stabilire a criteriilor de referință pentru fiecare sector sau subsector, punctul de plecare îl reprezintă performanța medie a 10 % dintre cele mai eficiente instalații dintr-un sector sau subsector comunitar între 2007 și 2008. [...]
[...]"

(5) Cantitatea anuală maximă de cote utilizată ca bază pentru calcularea cotelor alocate instalațiilor care nu intră sub incidența alineatului (3) și care nu sunt nou intrate nu depășește suma reprezentată de:

- (a) cantitatea totală anuală la nivel comunitar calculată în conformitate cu articolul 9 înmulțită cu ponderea emisiilor provenite de la instalațiile care nu intră sub incidența alineatului (3) din totalul emisiilor medii verificate în perioada 2005-2007 provenite de la instalațiile incluse în sistemul comunitar în perioada 2008-2012 și
- (b) totalul mediei emisiilor anuale verificate ale instalațiilor în 2005-2007, care au fost incluse în sistemul comunitar doar începând cu 2013 și care nu intră sub incidența alineatului (3), ajustat cu factorul linear menționat la articolul 9.

Dacă este cazul, se aplică un factor de corecție transsectorial uniform.

[...]"

- 5 Potrivit articolului 11 din directiva menționată, intitulat „Măsuri naționale de punere în aplicare”:

„(1) Fiecare stat membru publică și prezintă Comisiei, până la 30 septembrie 2011, lista instalațiilor de pe teritoriul său care intră sub incidența prezentei directive, precum și cotele gratuite alocate fiecărei instalații de pe teritoriul său, calculate în conformitate cu normele menționate la articolul 10a alineatul (1) și la articolul 10c.

(2) Până la data de 28 februarie a fiecărui an, autoritățile competente emit cantitatea de cote care trebuie alocate pentru anul respectiv, calculată în conformitate cu articolele 10, 10a și 10c.

[...]"

Decizia 2011/278

- 6 Considerentul (15) al Deciziei 2011/278 are următorul cuprins:

„Statele membre trebuie să se asigure că datele colectate de la operatori și utilizate pentru alocarea cotelor sunt complete, coerente și ating cel mai înalt nivel de acuratețe posibil. Datele trebuie verificate de către un verficator independent, astfel încât să se asigure faptul că alocarea cu titlu gratuit a cotelor de emisii se bazează pe date solide și fiabile. Prezenta decizie trebuie să prevadă cerințe specifice minime pentru colectarea și verificarea datelor, astfel încât să faciliteze aplicarea armonizată și coerentă a normelor privind alocarea.”

- 7 Articolul 7 din această decizie, intitulat „Colectarea datelor de referință”, prevede:

„(1) Pentru fiecare instalație autorizată eligibilă pentru alocarea cu titlu gratuit a cotelor de emisii în temeiul articolului 10a din Directiva [2003/87], inclusiv pentru instalațiile care funcționează numai ocazional, și anume, în special, instalațiile care sunt menținute în rezervă sau în standby și instalațiile care funcționează după un program sezonier, statele membre colectează de la operator, pentru toți anii din perioada 1 ianuarie 2005-31 decembrie 2008 sau, dacă este cazul, din perioada 1 ianuarie 2009 -31 decembrie 2010, în care instalația a funcționat, toate informațiile și datele relevante privind fiecare parametru care figurează în anexa IV.

[...]

(7) Statele membre solicită operatorilor să furnizeze date complete și coerente și să se asigure că nu se produc suprapuneri între subinstalații, iar emisiile nu sunt dublu contabilizate. Statele membre se asigură, în special, că operatorii exercită diligența cuvenită și furnizează date care ating cel mai înalt nivel de acuratețe posibil, astfel încât să poată fi furnizată o asigurare rezonabilă cu privire la integritatea datelor.

În acest scop, statele membre se asigură că fiecare operator transmite, de asemenea, un raport metodologic, care conține, în special, o descriere a instalației, metoda de compilare aplicată, diferitele surse de date, etapele de calcul și, după caz, ipotezele folosite și metoda aplicată pentru a atribui emisiile subinstalațiilor respective în conformitate cu alineatul (6). Statele membre pot impune operatorului să demonstreze faptul că datele furnizate sunt exacte și complete.

(8) Atunci când lipsesc date, statele membre solicită operatorului să justifice în mod corespunzător orice lipsă a datelor.

Statele membre solicită operatorului să înlocuiască, înainte de verificarea efectuată de verificator sau cel târziu în cursul acesteia, toate datele care lipsesc cu estimări prudente, bazate, în special, pe cele mai bune practici din industrie și pe cunoștințele științifice și tehnice recente.

[...]”

8 Sub titlul „Verificare”, articolul 8 din decizia menționată prevede:

„(1) În procesul de colectare a datelor în conformitate cu articolul 7, statele membre trebuie să accepte numai date care au fost verificate și considerate satisfăcătoare de către un verificator. Raportul metodologic și parametrii raportați, menționați la articolul 7 și în anexa IV, fac obiectul procesului de verificare. Verificarea privește fiabilitatea, credibilitatea și acuratețea datelor furnizate de operator și are ca rezultat un aviz de verificare, în care se precizează cu o asigurare rezonabilă dacă datele transmise conțin sau nu inexactități materiale [a se citi «semnificative»].

[...]

(4) Statele membre nu alocă unei instalații cote de emisii cu titlu gratuit dacă datele referitoare la aceasta nu au fost considerate satisfăcătoare în urma verificării.

[...]”

9 Articolul 10 din Decizia 2011/278, intitulat „Alocarea la nivelul instalației”, prevede:

„(1) Pe baza datelor colectate în conformitate cu articolul 7, statele membre calculează în fiecare an numărul de cote de emisii alocate cu titlu gratuit fiecărei instalații autorizate de pe teritoriul lor începând din 2013, în conformitate cu alineatele (2)-(8).

(2) În acest scop, statele membre determină mai întâi numărul anual preliminar de cote de emisii alocate cu titlu gratuit, pentru fiecare subinstalație separat [...]

[...]

(9) Cantitatea anuală totală finală a cotelor de emisii alocate cu titlu gratuit fiecărei instalații autorizate, cu excepția instalațiilor prevăzute la articolul 10a alineatul (3) din Directiva [2003/87], este cantitatea anuală totală preliminară a cotelor de emisii alocate cu titlu gratuit fiecărei instalații, determinată în conformitate cu alineatul (7), înmulțită cu factorul de corecție transsectorial determinat în conformitate cu articolul 15 alineatul (3).”

10 Intitulat „Alocarea pentru cracarea cu abur”, articolul 11 din această decizie prevede o metodă specifică, care derogă de la cea descrisă la articolul 10 alineatul (2) din decizia menționată, de calculare a numărului anual preliminar de cote de emisii alocate cu titlu gratuit pentru o subinstalație a unui produs de referință pentru producția de produse chimice cu valoare înaltă.

11 Potrivit articolului 15 din decizia menționată, intitulat „Măsuri naționale de punere în aplicare”:

„(1) În conformitate cu articolul 11 alineatul (1) din Directiva [2003/87], statele membre transmit Comisiei, până la 30 septembrie 2011, o listă a instalațiilor de pe teritoriul lor care intră sub incidența Directivei [2003/87], [...] utilizând un model electronic furnizat de Comisie.

(2) Lista menționată la alineatul (1) trebuie să conțină pentru fiecare instalație autorizată, în special:

[...]

(3) La primirea listei menționate la alineatul (1) din prezentul articol, Comisia evaluează includerea fiecărei instalații în listă, precum și cantitățile anuale totale preliminare corespunzătoare ale cotelor de emisii alocate cu titlu gratuit.

După notificarea de către toate statele membre a cantităților anuale totale preliminare ale cotelor de emisii alocate cu titlu gratuit în perioada 2013-2020, Comisia determină factorul de corecție transectorial uniform menționat la articolul 10a alineatul (5) [din] Directiva [2003/87]. Acesta este determinat prin compararea sumei cantităților anuale totale preliminare ale cotelor de emisii alocate cu titlu gratuit instalațiilor care nu sunt producătoare de energie electrică în fiecare an al perioadei 2013-2020 [...] cu cantitatea anuală a cotelor calculată în conformitate cu articolul 10a alineatul (5) din Directiva [2003/87] pentru instalațiile care nu sunt producătoare de energie electrică sau nou-intrate [...]

(4) Dacă Comisia nu respinge înscrierea unei instalații pe această listă și nici cantitățile anuale totale preliminare corespunzătoare ale cotelor de emisii alocate cu titlu gratuit instalației respective, statul membru în cauză poate determina cantitatea anuală finală a cotelor de emisii alocate cu titlu gratuit în perioada 2013-2020 în conformitate cu articolul 10 alineatul (9) din prezenta decizie.

[...]”

12 În temeiul anexei IV la Decizia 2011/278, intitulată „Parametrii pentru care se colectează [a se citi «pentru colectarea de»] date de referință din instalațiile autorizate”, statele membre trebuiau, în scopul colectării datelor de referință prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din această decizie, să solicite operatorului să transmită, pentru fiecare instalație și subinstalație, pentru toți anii calendaristici ai perioadei de referință alese (2005-2008 sau 2009-2010), printre altele, emisiile totale de gaze cu efect de seră, precum și emisiile de gaze cu efect de seră provenite din combustibili și cele provenite din procese.

Dreptul german

13 Articolul 9 alineatele 1-4 din Treibhausgas-Emissionshandelsgesetz (Legea privind comercializarea drepturilor de emisie de gaze cu efect de seră) din 21 iulie 2011 (BGBl. 2011 I, p. 1475, denumită în continuare „TEHG”) are următorul cuprins:

„(1) Operatorilor de instalații li se alocă cu titlu gratuit drepturi de emisie în conformitate cu principiile enunțate la articolul 10a [...] din Directiva 2003/87 [...] în versiunea în vigoare și cu cele enunțate în Decizia 2011/278 [...]

(2) Alocarea este condiționată de depunerea unei cereri la autoritatea competentă. Cererea de alocare cu titlu gratuit a drepturilor de emisie trebuie depusă într-un termen pe care autoritatea competentă îl publică în Bundesanzeiger cu cel puțin trei luni înainte de expirare. Publicarea termenului intervine cel mai devreme după intrarea în vigoare a regulamentului privind normele de alocare conform articolului 10. În cazul unei cereri tardive, nu există dreptul la alocarea cu titlu gratuit. La cerere se anexează documentele necesare examinării dreptului. Cu excepția cazului în care regulamentul vizat la articolul 10 prevede altfel, datele efective din cererea de alocare trebuie să fi fost verificate de un organism de control prevăzut la articolul 21.

(3) Autoritatea competentă calculează cantitățile preliminare care trebuie alocate, publică în Bundesanzeiger o listă a tuturor instalațiilor care intră în domeniul de aplicare al prezentei legi, precum și a cantităților preliminare care trebuie alocate și comunică lista Comisiei Europene. La calcularea cantităților preliminare care trebuie alocate se iau în considerare numai informațiile furnizate de operator a căror fiabilitate este asigurată în mod suficient. [...]

(4) Înainte de începerea perioadei de comercializare, autoritatea competentă decide cu privire la alocarea cu titlu gratuit a drepturilor de emisie pentru o instalație operatorilor instalațiilor care au depus o cerere în acest sens în termenul publicat în conformitate cu alineatul 2 a doua teză. [...]

- 14 Articolul 5 din Verordnung über die Zuteilung von Treibhausgas-Emissionsberechtigungen in der Handelsperiode 2013 bis 2020 (Regulamentul privind alocarea cotelor de emisie de gaze cu efect de seră pentru perioada de comercializare 2013-2020) din 26 septembrie 2011 (BGBl. 2011 I, p. 1921), intitulat „Colectarea datelor de referință”, prevede la alineatul 1 că operatorul instalației este obligat să furnizeze, împreună cu cererea de alocare cu titlu gratuit pentru instalațiile existente, informațiile referitoare la instalație, precum și pe cele care privesc fiecare element de alocare.
- 15 Prin publicare în buletinul electronic german privind anunțurile legale obligatorii (elektronischer Bundesanzeiger, eBAnz AT118 2011 B1) la 20 octombrie 2011, Deutsche Emissionshandelsstelle [Serviciul German de Comercializare a Drepturilor de Emisie (denumit în continuare „DEHSt”)] a indicat că termenul prevăzut la articolul 9 alineatul 2 din TEHG expira la data de 23 ianuarie 2012.

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 16 INEOS exploatează o instalație pentru producția de produse chimice prin cracarea cu abur a naftii la temperatură înaltă. Această instalație este supusă obligației de comercializare a cotelor de emisie de la 1 ianuarie 2008.
- 17 La 23 ianuarie 2012, INEOS a introdus la DEHSt, în termenul prevăzut, o cerere de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie pentru această instalație, în temeiul articolului 9 alineatul 1 din TEHG, pentru perioada 2013-2020, pe baza perioadei de referință 2005-2008. Astfel, în temeiul alineatului 2 al articolului menționat, termenul pentru introducerea unor asemenea cereri expira în aceeași zi. Din dosarul prezentat Curții reiese că cererea menționată a fost verificată de un organism de control independent. Aceasta cuprindea printre altele cantitatea anuală preliminară de cote de emisie care trebuiau alocate, care s-ar ridica la 574 635, potrivit calculelor pe care le-ar fi efectuat INEOS în conformitate cu metoda specifică de calcul prevăzută la articolul 11 din Decizia 2011/278 pentru cracarea cu abur.
- 18 Prin decizia din 17 februarie 2014, DEHSt a alocat INEOS, pentru această perioadă de comercializare, o cantitate totală de 3 867 032 de cote, în ceea ce privește emisiile instalației în cauză, precizând în același timp că alocarea se întemeie pe datele comunicate de INEOS în cererea sa de alocare (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

- 19 La 11 martie 2014, INEOS a sesizat DEHSt cu o plângere administrativă împotriva deciziei în litigiu, susținând că DEHSt era obligată să ia în considerare anumite date suplimentare pentru calcularea emisiilor directe aferente anilor 2006 și 2007.
- 20 La 3 septembrie 2015, DEHSt a respins această plângere, în special pentru motivul că noile date nu puteau fi luate în considerare pentru alocarea cotelor de emisie cu titlu gratuit, din moment ce INEOS le-a furnizat abia în luna aprilie a anului 2015 în cadrul plângerii administrative, așadar la peste trei ani după data expirării termenului pentru introducerea cererii de alocare, respectiv 23 ianuarie 2012. DEHSt a arătat că nu numai că articolul 9 alineatul 2 din TEHG prevedea un termen legal de decădere, ci și că legătura strânsă dintre procedura națională și procedura de alocare prevăzută de dreptul Uniunii se opunea oricărei modificări a datelor care figurau în această cerere.
- 21 La 29 septembrie 2015, INEOS a sesizat Verwaltungsgericht Berlin (Tribunalul Administrativ din Berlin, Germania) cu o acțiune împotriva acestei decizii de respingere, susținând printre altele că omisese din greșeală să transmită anumite date cu privire la emisiile sale directe pentru anii 2006 și 2007, presupunând în mod eronat că DEHSt dispunea deja de aceste date, în condițiile în care instalația în cauză fusese supusă sistemului de comercializare a cotelor de emisie abia de la 1 ianuarie 2008. Potrivit INEOS, DEHSt ar fi trebuit să o invite să completeze sau să corecteze datele furnizate în cadrul cererii de alocare.
- 22 Potrivit instanței de trimitere, dat fiind că dreptul Uniunii nu conține expres o dispoziție privind efectele juridice care trebuie atribuite informațiilor furnizate de un operator după expirarea termenului prevăzut de dreptul național pentru introducerea unei cereri de alocare, este necesar să se clarifice aspectul dacă articolul 9 alineatul 2 din TEHG, în temeiul căruia, în cazul unei cereri tardive, nu există dreptul la alocarea cu titlu gratuit, este compatibil cu dispozițiile Directivei 2003/87 și ale Deciziei 2011/278.
- 23 În aceste condiții, Verwaltungsgericht Berlin (Tribunalul Administrativ din Berlin) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dispozițiile articolului 10a din Directiva [2003/87], precum și dispozițiile Deciziei [2011/278] se opun unei reglementări a unui stat membru care prevede, pentru perioada de comercializare 2013-2020, un termen de decădere material pentru cereri de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie pentru instalații existente care nu au fost depuse la termen și care exclude astfel o corecție a erorilor constatate abia după expirarea termenului stabilit de statul membru respectiv sau o completare a informațiilor (incomplete) din cererea de alocare după expirarea acestui termen?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 24 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 10a din Directiva 2003/87 și Decizia 2011/278 trebuie interpretate în sensul că se opun unei dispoziții naționale precum cea în discuție în cauza principală, care prevede, pentru depunerea unei cereri de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie referitoare la perioada 2013-2020, un termen de decădere la expirarea căruia solicitantul este privat de orice posibilitate de a-și corecta sau de a-și completa cererea.
- 25 Din decizia de trimitere reiese că această întrebare este adresată în cadrul unui litigiu în care operatorul unei instalații care intră sub incidența sistemului de comercializare a cotelor de emisie de la 1 ianuarie 2008, în speță INEOS, a omis din greșeală să furnizeze în cererea sa de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie anumite date de referință, și anume cele care privesc emisiile directe ale acestei instalații pentru anii 2006 și 2007. Este cert că, în lipsa acestei erori, acest operator ar fi obținut mai multe cote de emisie cu titlu gratuit.

- 26 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că Directiva 2003/87 are ca obiect instituirea unui sistem de comercializare a cotelor de emisie care urmărește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în atmosferă la un nivel care să împiedice orice interferențe antropice periculoase în climat și al cărui obiectiv final este protecția mediului (a se vedea în special Hotărârea din 8 martie 2017, ArcelorMittal Rodange et Schifflange, C-321/15, EU:C:2017:179, punctul 24).
- 27 Acest sistem se bazează pe o logică economică, care încurajează orice participant la acesta să emită o cantitate de gaze cu efect de seră inferioară cotelor ce i-au fost acordate inițial, în scopul de a ceda surplusul unui alt participant care a produs o cantitate de emisii superioară cotelor alocate (a se vedea în special Hotărârea din 8 martie 2017, ArcelorMittal Rodange et Schifflange, C-321/15, EU:C:2017:179, punctul 22).
- 28 Directiva 2003/87 urmărește astfel să reducă până în anul 2020 emisiile globale de gaze cu efect de seră din Uniunea Europeană cu cel puțin 20 % față de nivelurile lor din anul 1990 într-un mod eficient din punct de vedere economic (Hotărârea din 8 septembrie 2016, E.ON Kraftwerke, C-461/15, EU:C:2016:648, punctul 23).
- 29 În acest scop, articolul 10a din Directiva 2003/87 prevede, pentru instalațiile care fac parte din anumite sectoare de activitate, alocarea de cote cu titlu gratuit, a căror cantitate este redusă progresiv în perioada 2013-2020, în vederea ajungerii la eliminarea totală a acestor cote gratuite în anul 2027 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 septembrie 2016, E.ON Kraftwerke, C-461/15, EU:C:2016:648, punctul 24, precum și Hotărârea din 26 octombrie 2016, Yara Suomi și alții, C-506/14, EU:C:2016:799, punctul 46).
- 30 În conformitate cu articolul 10a alineatul (1) din Directiva 2003/87, Comisia a stabilit, prin Decizia 2011/278, normele armonizate la nivelul Uniunii pentru această alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie. Aceste norme armonizate concretizează cerința esențială care constă în a reduce la minimum denaturarea concurenței în cadrul pieței interne (Hotărârea din 22 iunie 2016, DK Recycling und Roheisen/Comisia, C-540/14 P, EU:C:2016:469, punctul 53).
- 31 Potrivit INEOS, legiuitorul Uniunii a realizat astfel o armonizare exhaustivă a tuturor aspectelor, inclusiv procedurale, referitoare la cererile de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie, așa încât statele membre nu dispun de nicio marjă de apreciere în această privință. Or, ar reieși atât din modul de redactare a dispozițiilor relevante ale Deciziei 2011/278, în special din articolele 7, 8 și 10 din aceasta, precum și din economia acesteia și din obiectivul pe care îl urmărește că statele membre aveau obligația de a asigura caracterul complet, exact și coerent al datelor de referință colectate de la operatori. Această decizie nu ar prevedea, în schimb, că aceste obligații care revin statelor membre ar putea fi limitate de termene sau că acestea din urmă ar putea să își stabilească propriile lor termene de decădere.
- 32 În această privință, trebuie arătat că procedura instituită de legiuitorul Uniunii pentru alocarea cu titlu gratuit a cotelor de emisie pentru perioada 2013-2020 cuprindea în esență trei etape distincte.
- 33 Mai întâi, în cursul primei etape, statele membre trebuiau, în conformitate cu articolul 7 din Decizia 2011/278, să colecteze de la operatori, pentru fiecare instalație autorizată eligibilă pentru o asemenea alocare, toate informațiile și datele relevante, în principiu pentru toți anii din perioada 2005-2008 în care instalația a funcționat, privind fiecare parametru care figurează în anexa IV la această decizie și care permite să se determine cuantumul acestei alocări (Hotărârea din 8 septembrie 2016, E.ON Kraftwerke, C-461/15, EU:C:2016:648, punctul 25).

- 34 În temeiul articolului 8 alineatul (1) din Decizia 2011/278, statele membre erau obligate să accepte, în acest scop, numai date care au fost verificate și au fost considerate satisfăcătoare de către un verficator, care trebuia să aprecieze fiabilitatea, credibilitatea și acuratețea acestora, în vederea emiterii unui aviz de verificare, în care să se precizeze cu o asigurare rezonabilă dacă există sau nu există inexactități semnificative.
- 35 Pe baza informațiilor colectate astfel, statele membre trebuiau, potrivit articolului 10 din Decizia 2011/278, să calculeze pentru fiecare an numărul preliminar de cote de emisie alocate cu titlu gratuit fiecăreia dintre instalațiile autorizate de pe teritoriul lor începând din anul 2013 (Hotărârea din 8 septembrie 2016, E.ON Kraftwerke, C-461/15, EU:C:2016:648, punctele 26 și 34).
- 36 La sfârșitul acestei prime etape, fiecare stat membru avea obligația, în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Directiva 2003/87 și al articolului 15 alineatele (1) și (2) din Decizia 2011/278, să publice și să prezinte Comisiei, până la 30 septembrie 2011, lista instalațiilor și a subinstalațiilor de pe teritoriul său care intră sub incidența acestei directive, precizând pentru fiecare dintre acestea quantumul alocării preliminare pentru întreaga perioadă 2013-2020.
- 37 Apoi, în cursul celei de a doua etape, Comisia trebuia, încă de la primirea acestei liste și în măsura în care în esență cantitatea anuală totală preliminară calculată de statele membre depășea plafonul impus sectorului industrial care corespunde cantității anuale maxime de cote menționate la articolul 10a alineatul (5) din Directiva 2003/87, să efectueze o reducere proporțională a acestei cantități preliminare calculate de statele membre prin aplicarea „factorului de corecție transsectorial” prevăzut la această dispoziție, care corespunde raportului dintre cantitatea preliminară menționată și acest plafon (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 aprilie 2016, Borealis Polyolefine și alții, C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 și C-391/14-C-393/14, EU:C:2016:311, punctul 62, precum și punctul 63).
- 38 În sfârșit, în cursul celei de a treia etape, statele membre trebuiau, în temeiul articolului 15 alineatele (4) și (5) din Decizia 2011/278, să determine cantitatea anuală finală a cotelor de emisie alocate cu titlu gratuit pentru fiecare an din perioada 2013-2020, înmulțind, în conformitate cu articolul 10 alineatul (9) din această decizie, cantitatea anuală totală preliminară a cotelor de emisie alocate cu titlu gratuit cu respectivul factor de corecție transsectorial. Potrivit articolului 11 alineatul (2) din Directiva 2003/87, statele membre sunt obligate să emită cotele alocate pentru anul respectiv până la data de 28 februarie a aceluși an.
- 39 În speță, astfel cum reiese deja din cuprinsul punctului 25 din prezenta hotărâre, termenul de decădere prevăzut la articolul 9 alineatul 2 din TEHG, în discuție în litigiul principal, se referă la prima etapă a acestei proceduri, în cursul căreia operatorii erau obligați printre altele, în temeiul articolului 7 din Decizia 2011/278, să furnizeze autorităților naționale competente datele de referință, enumerate în anexa IV la această decizie, referitoare la perioada 2005-2008, pentru fiecare dintre instalațiile vizate.
- 40 Or, trebuie constatat că, contrar celor susținute de INEOS, legiuitorul Uniunii nu a realizat nicidecum o armonizare exhaustivă a acestei etape a procedurii. Astfel, deși este adevărat că Directiva 2003/87 și Decizia 2011/278 au trasat cadrul procedurii, nici această directivă, nici această decizie nu a stabilit termenul în care un operator are obligația de a introduce cererea sa de alocare și cu atât mai puțin pe cel în care acest operator ar putea, dacă este cazul, să corecteze sau să completeze datele furnizate în sprijinul acestei cereri.
- 41 În această privință, trebuie arătat că articolul 7 alineatul (8) din Decizia 2011/278 precizează că, atunci când lipsesc date, statele membre au obligația de a solicita operatorului să justifice orice „lipsă a datelor” și să înlocuiască „datele disponibile parțial” cu estimări prudente, fără a stabili însă vreo procedură care ar permite să se corecteze sau să se completeze datele furnizate. De asemenea, deși

articolul 8 din această decizie interzice statelor membre să accepte date care nu au fost verificate și considerate satisfăcătoare de către un verficator, această dispoziție nu stabilește un termen sau o procedură care să aibă ca obiect corecția datelor nesatisfăcătoare.

- 42 În aceste condiții, în lipsa unor norme stabilite de dreptul Uniunii în ceea ce privește modalitățile procedurale referitoare la formularea și la examinarea unei cereri de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie, potrivit unei jurisprudențe constante, revine ordinii juridice interne a fiecărui stat membru atribuția de a reglementa modalitățile respective în temeiul principiului autonomiei procedurale, cu condiția însă ca acestea să nu fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor situații similare de natură internă (principiul echivalenței) și să nu facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 20 octombrie 2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, punctul 29).
- 43 În ceea ce privește principiul echivalenței, nu reiese din niciun element din dosarul prezentat Curții și nu s-a susținut nicidecum în cadrul prezentei proceduri că termenul de decădere în discuție în litigiul principal ar fi contrar acestui principiu. În orice ipoteză, revine instanței de trimitere sarcina de a se pronunța în această privință, astfel cum a arătat în mod întemeiat Comisia.
- 44 În ceea ce privește principiul efectivității, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, fiecare caz în care se ridică problema dacă o prevedere procedurală internă face imposibilă sau excesiv de dificilă aplicarea dreptului Uniunii trebuie analizat ținând cont de locul pe care respectiva prevedere îl ocupă în cadrul procedurii în ansamblul său, de modul în care se derulează și de particularitățile acesteia în fața diverselor instanțe naționale. Din această perspectivă, trebuie în special să se ia în considerare, după caz, protecția dreptului la apărare, principiul securității juridice și buna desfășurare a procedurii (a se vedea în special Hotărârea din 20 octombrie 2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, punctul 42).
- 45 În ceea ce privește în special termenele de decădere, Curtea a statuat că este de competența statelor membre să determine, pentru reglementările naționale care intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, termene în raport printre altele cu importanța pentru persoanele interesate a deciziilor care trebuie adoptate, cu complexitatea procedurilor și a legislației care trebuie aplicată, cu numărul de persoane susceptibile de a fi vizate și cu celelalte interese publice sau private care trebuie luate în considerare (a se vedea în special Hotărârea din 20 octombrie 2016, Danqua, C-429/15, EU:C:2016:789, punctul 44).
- 46 În această privință, din jurisprudență rezultă că stabilirea termenelor de decădere îndeplinește în principiu cerința efectivității, întrucât aceasta constituie o aplicare a principiului fundamental al securității juridice care protejează atât persoana interesată, cât și administrația vizată. Astfel, asemenea termene nu sunt în principiu de natură să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (a se vedea în special Hotărârea 21 decembrie 2016, TDC, C-327/15, EU:C:2016:974, punctul 98).
- 47 Rezultă că, în interesul securității juridice, stabilirea unor termene rezonabile, sub sancțiunea decăderii, este compatibilă cu dreptul Uniunii (Hotărârea din 29 octombrie 2015, BBVA, C-8/14, EU:C:2015:731, punctul 28).
- 48 În speță, din decizia de trimitere reiese că data expirării termenului pentru depunerea cererilor de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie, prevăzut la articolul 9 alineatul 2 din TEHG, a fost stabilită la 23 ianuarie 2012. Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 15 din prezenta hotărâre, este cert că această dată a făcut obiectul unei publicări oficiale la 20 octombrie 2011. Pe de altă parte, reiese din observațiile scrise prezentate Curții de guvernul german, care nu au fost contestate cu privire la acest aspect, că data expirării acestui termen a fost de asemenea adusă la cunoștința operatorilor, în aceeași zi, într-un e-mail care le-a fost adresat și a făcut obiectul unui comunicat de presă.

- 49 Rezultă din aceasta că, în cauza principală, termenul de decădere impus operatorilor pentru introducerea cererilor lor de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie în temeiul articolului 10a din Directiva 2003/87 și al dispozițiilor relevante din Decizia 2011/278 pentru perioada 2013-2020 era ceva mai lung de trei luni.
- 50 Trebuie, prin urmare, să se stabilească dacă un asemenea termen era de natură să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea de către un operator, precum INEOS în cauza principală, a unui drept conferit de legislația Uniunii.
- 51 În această privință, trebuie să se constate că, deși articolul 10a din Directiva 2003/87 și Decizia 2011/278 conferă anumitor operatori, precum INEOS, dreptul de a beneficia de cote de emisie cu titlu gratuit pentru perioada 2013-2020, acest operator nu a susținut nicidecum, în speță, că acest termen ceva mai lung de trei luni era prea scurt pentru introducerea cererii sale de alocare în scopul de a i se conferi un asemenea drept, operatorul menționat introducând, de altfel, această cerere în termenul menționat. În plus, după cum a arătat avocatul general la punctul 87 din concluzii, dosarul prezentat Curții nu conține niciun element care să permită să se considere că termenul de decădere în cauză ar face practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea acestui drept.
- 52 În schimb, din decizia de trimitere reiese că, după cum s-a arătat deja la punctele 25 și 39 din prezenta hotărâre, acest operator contestă imposibilitatea de a completa această cerere după expirarea acestui termen pentru a corecta date eronate pe care le-a furnizat în ceea ce privește emisiile propriilor sale instalații.
- 53 Cu toate acestea, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, un termen de decădere este în principiu compatibil cu principiul efectivității, în pofida faptului că expirarea unui astfel de termen este susceptibilă, prin natura sa, să împiedice persoanele în cauză să își valorifice în tot sau în parte drepturile (a se vedea în special Hotărârea din 16 mai 2000, Preston și alții, C-78/98, EU:C:2000:247, punctul 34, Hotărârea din 18 septembrie 2003, Pflücke, C-125/01, EU:C:2003:477, punctul 35, precum și Hotărârea din 8 septembrie 2011, Q-Beef și Bosschaert, C-89/10 și C-96/10, EU:C:2011:555, punctul 36).
- 54 Prin urmare, simplul fapt că termenul de decădere în discuție în litigiul principal împiedică, prin însăși natura sa, solicitantul unei alocări cu titlu gratuit a cotelor de emisie să furnizeze date suplimentare după expirarea acestui termen nu poate, ca atare, să fie suficient pentru a demonstra o încălcare a principiului efectivității.
- 55 Rezultă că niciun element din dosarul prezentat Curții nu permite să se considere că un asemenea termen de decădere ar fi de natură să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă formularea unei cereri de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie, în vederea exercitării dreptului de a obține cote de emisie cu titlu gratuit, în temeiul articolului 10a din Directiva 2003/87, precum și al Deciziei 2011/278.
- 56 INEOS susține însă că rezultă din obligația care revine statelor membre de a se întemeia, pentru calcularea acestor cote, pe datele de referință cele mai exacte și mai complete posibil că autoritățile naționale competente sunt obligate, în vederea asigurării unei aplicări efective a dreptului Uniunii, să înlătore orice modalitate procedurală, precum termenul de decădere în discuție în litigiul principal, care împiedică corectarea unor date eronate.
- 57 În această privință, este adevărat că, astfel cum a subliniat deja Curtea, statele membre, în conformitate cu articolul 7 alineatul (7) din Decizia 2011/278 coroborat cu considerentul (15) al deciziei menționate, trebuie să se asigure că datele colectate de la operatori și utilizate pentru alocarea cu titlu gratuit a cotelor de emisie sunt complete, coerente și ating cel mai înalt nivel de acuratețe posibil (Hotărârea din 8 septembrie 2016, E.ON Kraftwerke, C-461/15, EU:C:2016:648, punctele 27 și 37).

- 58 Din aceeași perspectivă, astfel cum reiese deja din cuprinsul punctului 34 din prezenta hotărâre, articolul 8 alineatul (1) din Decizia 2011/278 impune statelor membre să se asigure că un verificator a controlat „fiabilitatea, credibilitatea și acuratețea” acestor date în vederea obținerii unui aviz de verificare, în care să se precizeze cu o „asigurare rezonabilă” dacă există sau nu există inexactități semnificative.
- 59 O asemenea cerință de acuratețe intră în sarcina statelor membre, după cum reiese atât din aceste dispoziții, cât și din considerentul (15) al Deciziei 2011/278, pentru ca acestea să fie în măsură să atingă obiectivul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, amintit la punctele 26-28 din prezenta hotărâre, printr-o aplicare armonizată și coerentă a normelor privind alocarea.
- 60 Cu toate acestea, astfel cum reiese în special din textul articolului 7 alineatele (7) și (8) din Decizia 2011/278, cerința de acuratețe care intră în sarcina statelor membre necesită cooperarea operatorilor și, în acest scop, le impune de asemenea respectarea unor obligații diverse, printre care în special aceea de a comunica date complete, coerente și cât mai exacte posibil, precum și aceea de a depune diligența cuvenită.
- 61 Aceste obligații de cooperare impuse operatorilor urmăresc astfel în mod clar, după cum au arătat în mod întemeiat Oficiul Federal pentru Mediu și guvernul german, să îi încurajeze pe aceștia din urmă, întrucât ei se află la sursa datelor de referință necesare pentru calcularea cotelor de emisie cu titlu gratuit, să depună toată diligența cuvenită pentru a asigura colectarea de date care ating cel mai înalt nivel de acuratețe posibil și aceasta pentru ca statele membre să își poată îndeplini la rândul lor obligațiile, în temeiul articolelor 7 și 8 din Decizia 2011/278, și astfel să realizeze obiectivul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră urmărit de Directiva 2003/87.
- 62 În aceste condiții, după cum a arătat avocatul general la punctele 93 și 94 din concluzii, trebuie să se constate că cerința de acuratețe menționată intră în responsabilitatea comună a operatorilor și a statelor membre și că, prin urmare, nu se poate considera, contrar celor susținute de INEOS, că acești operatori beneficiază în temeiul Deciziei 2011/278 de vreun drept la acuratețea datelor furnizate în scopul calculării cotelor de emisie cu titlu gratuit pe care aceștia l-ar putea invoca în raporturile cu statul lor membru. Rezultă că aplicarea efectivă a acestei decizii nu poate obliga nicidecum autoritățile naționale competente să înlăture o modalitate procedurală, precum termenul de decădere în discuție în litigiul principal, pentru a permite unui operator să corecteze unele date eronate furnizate de el însuși în acest termen.
- 63 Rezultă din aceasta că niciun element din dosarul prezentat Curții nu permite să se considere că un termen de decădere precum cel în discuție în litigiul principal ar încălca principiul efectivității.
- 64 Această apreciere se impune în împrejurările din cauza principală cu atât mai mult cu cât reiese din elementele prezentate Curții de guvernul german, care nu au fost contestate de INEOS cu privire la acest aspect, că, încă din luna octombrie a anului 2011, autoritățile naționale competente au informat în mai multe rânduri operatorii vizați că, în ceea ce privește instalațiile care, precum cea a INEOS în discuție în litigiul principal, au fost supuse sistemului de comercializare a cotelor de emisie numai de la 1 ianuarie 2008, era necesară o comunicare suplimentară a datelor relevante enumerate la articolul 5 din Regulamentul privind alocarea cotelor de emisie de gaze cu efect de seră pentru perioada de comercializare 2013-2020 din 26 septembrie 2011, atunci când s-a ales perioada de referință 2005-2008.
- 65 În plus, este necesar să se arate că, în speță, corecția datelor eronate în vederea acordării unor cote de emisie cu titlu gratuit suplimentare, dacă ar fi posibilă, ar interveni nu numai după finalizarea primei etape, ci și după cea de a treia și ultima etapă a procedurii, care rezultă din notificarea deciziei în litigiu.

- 66 Or, o asemenea corecție tardivă ar fi susceptibilă să aducă atingere principiului securității juridice, din moment ce orice alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie ar risca să rămână preliminară pe termen nelimitat, prima etapă a procedurii fiind întotdeauna susceptibilă să fie redeschisă. Ar rezulta din aceasta o perturbare semnificativă a bunei desfășurări a procedurii de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie.
- 67 În sfârșit, contrar celor susținute de INEOS, o interpretare diferită nu se poate deduce nicidecum din Hotărârea din 28 aprilie 2016, Borealis Polyolefine și alții (C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 și C-391/14-C-393/14, EU:C:2016:311). Desigur, la punctul 97 din această hotărâre, Curtea a statuat că era de competența Comisiei să solicite statelor membre să efectueze „corecțiile necesare” ale datelor privind emisiile furnizate. Cu toate acestea, în respectivele cauze, eroarea rezulta, după cum reiese din cuprinsul punctelor 94 și 95 din aceeași hotărâre, din luarea în considerare de către Comisie a datelor transmise de statele membre referitoare la emisiile dintr-o perioadă neavută în vedere de articolul 10a alineatul (5) primul paragraf litera (b) din Directiva 2003/87. Numai din cauza gravității acestei erori, care afecta în mod substanțial factorul de corecție transectorial uniform și, *in fine*, numărul de cote care urmau să fie alocate gratuit, principiul securității juridice nu s-a opus repunerii în discuție a acestui factor cu un efect *ex nunc* începând din momentul indicat la punctul 111 din hotărârea menționată.
- 68 Având în vedere ceea ce precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 10a din Directiva 2003/87, precum și Decizia 2011/278 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei dispoziții naționale precum cea în discuție în cauza principală, care prevede, pentru depunerea unei cereri de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie privind perioada 2013-2020, un termen de decădere la expirarea căruia solicitantul este privat de orice posibilitate de a-și corecta sau de a-și completa cererea, în condițiile în care acest termen nu este de natură să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă formularea unei asemenea cereri.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 69 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 10a din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009, precum și Decizia 2011/278/UE a Comisiei din 27 aprilie 2011 de stabilire, pentru întreaga Uniune, a normelor tranzitorii privind alocarea armonizată și cu titlu gratuit a cotelor de emisii în temeiul articolului 10a din Directiva 2003/87 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei dispoziții naționale precum cea în discuție în cauza principală, care prevede, pentru depunerea unei cereri de alocare cu titlu gratuit a cotelor de emisie privind perioada 2013-2020, un termen de decădere la expirarea căruia solicitantul este privat de orice posibilitate de a-și corecta sau de a-și completa cererea, în condițiile în care acest termen nu este de natură să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă formularea unei asemenea cereri.

Semnături